

Οι ποιμαντικές ευθύνες στη διαμόρφωση της ταυτότητας του ποιμνίου (Δημήτρης Τσιολακίδης)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/2cZWe6e>]

Όμως όσο και αν αυτή η τοποθέτηση εμφορείται από διάθεση αυτοκριτικής, τίποτε δεν αποκλείει ότι τα πράγματα κινούνται προς άλλη κατεύθυνση. Ενώ φαίνεται να αναγνωρίζεται η πνευματική ανεπάρκεια σημαντικού αριθμού των φορέων της επίσημης Εκκλησίας με τη στενή έννοια του όρου, δηλαδή των ιεραρχών και των ιερωμένων, και τονίζεται η ανάγκη να αποβληθεί ο δογματισμός, η προκατάληψη, ο φονταμενταλισμός, οι μονομέρειες, ο ωφελιμισμός και ο υλικός ευδαιμονισμός, ώστε να προαχθεί ο γόνιμος διάλογος με την κοινωνία και να αναδειχθούν έτσι η συλλογικότητα και το συνεκτικό πνεύμα της κοινωνίας, το χάσμα με τις βασικές αυτές επιδιώξεις μάλλον μεγαλώνει. Σίγουρα η συνεισφορά των προσώπων που είναι οι ταγοί του σώματος της Εκκλησίας προς την θετική ή την αρνητική κατεύθυνση των πραγμάτων είναι καίριας σημασίας. Παράλληλα ίσως να μην είναι πολύ μακριά από την αλήθεια η υπόθεση ότι εντός του εκκλησιαστικού σώματος

ευνοείται η λειτουργία μηχανισμών ενός ιδρυματισμού, με τον οποίο η πολυσυζητημένη έννοια του προσώπου ενδεχομένως να μετατρέπεται σε προσωπίο ατόμων και ομάδων (των οποίων το ήθος απέχει από τις διακηρύξεις τους) και σποράδην σε άλλοθι για θεσμικές και συλλογικές, εκούσιες και ακούσιες παραλείψεις και αυθαιρεσίες, και τα πράγματα να πρέπει να αναγνωσθούν διαφοροτρόπως. Δεν θα σταθούμε στα προσωπικά ατοπήματα και τις παρεκκλίσεις

αμφιβολία
ντι στον

Αυτές οι

αστοχίες είναι θα λέγαμε μέρος της ζωής της Εκκλησίας και γίνονται κατανοητές από όσους διαθέτουν αυτό που καλείται καλή πίστη. Όπως γίνονται αντιληπτές και οι υποδειγματικές εκείνες περιπτώσεις των προσώπων που φημίζονται για κατορθώματα προς την αντίθετη κατεύθυνση και τελικά χωρίς κανένα ψήγμα αμφισβήτησης γίνονται αποδεκτοί στη συνείδηση του λαού ως Άγιοι. Αλλά το πρόβλημα το οποίο εξετάζουμε δεν θα είχε το ειδικό βάρος που το συνοδεύει αν αναφερόταν στις εκτιμήσεις και στις αντιδράσεις σε τέτοια ζητήματα που προέρχονται από αυτούς που ανήκουν στην πρώτη κατηγορία του χριστεπώνυμου πλήθους. Αυτοί στην πλειοψηφία τους λυπούνται για τα κακώς κείμενα και για κάθε τύπου ατασθαλίες και παραλείψεις αλλά δεν πτοείται το φρόνημα της πίστεως που έχουν ενώ σπάνια αποκόπτονται από τις τάξεις του εκκλησιαζόμενου ποιμνίου. Γι' αυτούς ως ιδέα και ως πραγματικότητα υπήρχε και θα υπάρχει μέχρις εσχάτων η ανεξάλειπτη παρουσία του ιερού υπολείμματος όποιο και αν είναι το

βάθος οποιασδήποτε κρίσης. Η ουσία του θέματος σχετίζεται με τις άλλες κατηγορίες του ποιμνίου και αφορά την αναζήτηση πρόσθετων λόγων πέρα από όσους έχουν ως τώρα επισημανθεί. Ένα καίριο ζήτημα που συμβάλλει στην εχθρική και απαξιωτική αντιμετώπιση της Εκκλησίας σχετίζεται με το θεσμικό της ρόλο, την τάση και το άχθος να επιβάλλει την παρουσία της, τον τρόπο της ανάμειξής της σε ζητήματα πολιτικής εξουσίας, έκφρασης προσωπικών ελευθεριών, και γενικά στην έλλειψη παραινετικού λόγου στα κηρύγματα. «Το κήρυγμα δεν είναι πλέον ερμηνεία της εν Χριστώ ζωής και κοινωνίας[...]αλλά μέσο κοινωνικού σωφρονισμού»[11] ενώ η αξία της διακονίας του λόγου στη αρχαία Εκκλησία θεωρούνταν ανώτερη ακόμη και από την ιεροπραξία του βαπτίσματος[12]. Ταυτόχρονα τα ευρωστότερα μέλη της κοινωνίας συχνά πυκνά απολαμβάνουν ιδιαίτερης μεταχείρισης και ανοχής, προσεγγίζονται με κολακείες και τιμώνται κατά το πρωτόκολλο συνήθως για κάποια οικονομικής φύσεως στήριξη που προσφέρουν στην Εκκλησία, χωρίς να εξετάζεται ενδελεχώς η προέλευση αυτών των δωρεών[13].

Αρκεί να αναλογιστούμε το ανάστημα του Ιωάννη του Χρυσοστόμου όταν ασκούσε αυστηρή κριτική στην αυτοκράτειρα Ευδοξία και να το συγκρίνουμε με σημερινούς ιεράρχες οι οποίοι λένε τα πράγματα με το όνομά τους αλλά δε λένε ονόματα, στηλιτεύουν τις έννοιες αλλά δεν θίγουν υπολήψεις και κάποτε καταλήγουν να αναγνωρίζουν έστω και λεκτικά ως αφέντες αξιότιμους, αμφιλεγόμενους εκπροσώπους της πολιτικής και οικονομικής εξουσίας. Υπάρχουν και περιπτώσεις στις οποίες δείχνουν ανάστημα σε σοβαρά και ευαίσθητα θέματα, αλλά το κάνουν τόσο άγαρμπα και σπασμωδικά που αποδυναμώνουν άμεσα τις θέσεις τους, δίνοντας την εντύπωση ότι δεν έχουν επιχειρήματα και ότι απλά σαν αρχηγοί μιας αγέλης γρυλίζουν για να διαφυλάξουν την περιοχή τους. Παρόλα αυτά δε λείπουν οι αντιπαραθέσεις και οι ανταγωνισμοί στις τάξεις των κληρικών οι οποίοι έρχονται να διαψεύσουν ακόμη και στα μάτια των πιο καλόπιστων την όποια επαγγελία για γεύση χαρισματικής ζωής. Πολλές συγκρούσεις αρχίζουν «με την διοικητική αναβάθμιση μερικών και την υποβάθμιση άλλων»[14]. Το πρόβλημα γίνεται εντονότερο όταν υπάρχουν συγκρούσεις μεταξύ αδελφών Εκκλησιών, όπου πιστοί και μη γίνονται για άλλη μια φορά μάρτυρες της ασυμφωνίας που επικρατεί μεταξύ λόγων και έργων. Με άλλα λόγια το σύνολο των ανθρώπων που απαρτίζουν τις ομάδες των χαλαρών, των αδιάφορων και των εχθρών της Εκκλησίας την κατηγορεί για ανακολουθία, διγλωσσία, υποκρισία, συντεχνιακή συμπεριφορά και ταύτιση με την πολιτική εξουσία. Εν ολίγοις «η πράξη[της Εκκλησίας] δεν φαίνεται να αντιστοιχεί στα δόγματα [που και αυτά για τις μετά την πρώτη υποομάδες ενισχύουν την τάση σκεπτικισμού] αλλά αποτελεί προϊόν προσαρμογής και εκκοσμίκευσης»[15]. Γεγονός που αφήνει αιχμές για την ανάγνωση (πίσω από τις

ορθολογικές πρακτικές), της εξυπηρέτησης σκοπιμοτήτων.

(συνεχίζεται)

[11] Βασιλείου Ι. Καλλιακμάνη π., Ο εκκλησιολογικός χαρακτήρας της ποιμαντικής Λεντίω ζωννύμενοι II Α΄ έκδοση, εκδ. Μυγδονία-Θεσσαλονίκη 2005, σ.94.

[12] Πρβλ. Βασιλείου Ι. Καλλιακμάνη π., Στο ίδιο, σ.99.

[13] Εδώ θα μπορούσαμε να προβληματιστούμε (ξεπερνώντας τις ερμηνείες για ευταξία που εξυπηρετεί η τοποθέτηση του εκκλησιάσματος σε συγκεκριμένες θέσεις) στο ερώτημα, ποιο είναι το νόημα μιας ευχαριστιακής κοινότητας της οποίας η ύπαρξη δομείται αν μη τι άλλο στην αρχή της ισονομίας, όταν ενώπιον του Θεού παρίστανται κάποιοι που καταλαμβάνουν θέσεις επισήμων.

[14] Βλ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Β. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ, ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2007, σ. 140

[15] Στο ίδιο, σ. 207.